

Zondag 4 februari 2018

Lezing: Markus 1 : 29 – 39 Ons wordt de hand gereikt

Misschien kent u wel het grapje dat ooit over Petrus werd verteld: Wie weet waarom Simon Petrus Jezus verloochend heeft?

Omdat Jezus zijn schoonmoeder heeft genezen. Een flauw schoonmoeder grapje dat natuurlijk niets van doen heeft met wat vandaag in het evangelie over haar verteld wordt.

Op zich is het bijna opmerkelijk dat Marcus dit gebeuren heeft opgenomen. Hij is toch vooral de evangelist, die van de grote lijnen houdt?

Waarom heeft hij dan zo'n toch in onze ogen weinig betekende gebeurtenis als de genezing van de schoonmoeder opgenomen in zijn evangelie?

Is het omdat Marcus het verhaal in geuren en kleuren van Petrus heeft gehoord? En wat voor zin heeft het dat wij na zoveel tijd ook nog eens dit verhaal horen over een oude vrouw die koorts heeft en op bed ligt.

Meteen als Jezus op sabbat uit de synagoge komt, waar hij heeft gepreekt en een man met een onreine geest heeft genezen, gaat Jezus naar het huis van Simon en Andreas, samen met Jakobus en Johannes. Het zijn deze leerlingen

die vlak daarvoor hun netten hebben achtergelaten en met Jezus zijn meegegaan.

Maar dan ineens vertelt Marcus wel een opmerkelijk detail. De schoonmoeder van Simon ligt met koorts op bed.

Gaan zulke privé-omstandigheden ons iets aan?

De psychologie heeft voor het vermelden van de zieke schoonmoeder een, in mijn ogen, meer serieuze verklaring.

Simons schoonmoeder is ziek van haar schoonzoon, die beloofd had haar dochter trouw te blijven, maar van de ene op de andere dag zijn schip heeft verkocht en achter een vreemde wonderdoener is gegaan.

Hoe het ook zij, de schoonmoeder heeft koorts, hoge koorts en dat is levensbedreigend.

We lezen dat Jezus de schoonmoeder bij de hand vastpakte. Een opmerkelijk gebaar. Volgens de reinheidsvoorschriften geeft een rabbijn een vrouw geen hand.

Als Jezus hoort van een vrouw met koorts verlaat Hij niet voor de zekerheid het huis, maar loopt naar haar toe en pakt haar bij de hand.

Misschien is dat wel het moment van doorbraak.

Er zijn regels die zeggen: onreinheid is besmettelijk. En onreinheid bedreigt daarom de reinheid.

Jezus laat met zijn handgebaar het tegenovergestelde zien.

Reinheid is besmettelijk.

En zo werkt het ook: want de vrouw stond op en diende hen. Jezus en de leerlingen ontvangen eten en drinken uit de handen van iemand die zojuist nog als ziek gold.

Zij is terug onder de mensen als een vrouw die kan aanraken en geven, dankzij het feit dat Jezus haar aangeraakt heeft.

Jezus ging naar haar toe, pakt haar hand en hielp haar overeind, deed haar opstaan.

En zij begon voor hen te zorgen.

Dat klinkt in onze oren, denk ik, als een kopje koffie voor hen zetten, met een koekje erbij.

Maar het woord dat hier staat kan ook vertaald worden met dienen.

In het Griekse woord dienen dat hier gebruikt wordt zit het woord diaken.

Deze vrouw wordt diaken.

Zij wil teruggeven aan anderen, van wat zij zelf aan goedheid heeft ontvangen. Zij wil haar leven dienstbaar maken aan anderen.

En nog diezelfde avond, als de sabbat voorbij is, stromen de mensen toe naar het huis van Simon en Andreas en brengen alle zieken en bezetenen naar Hem toe.

Alle bewoners van de stad zijn gekomen, staat er. Op één dag is Jezus in heel Kapernaüm beroemd geworden.

Vrijwel in één adem vertelt Marcus ons van de prediking van Jezus, de genezing van zieken en de uitdrijving van demonen.

Die drie staan blijkbaar op één lijn: verkondigen, genezen en demonen uitdrijven.

Wij, in onze westerse samenleving, met onze westerse neiging om alles op te delen in overzichtelijke vakjes, wij hebben een onderscheid aangebracht tussen lichaam en geest en ziel.

Om het zwart-wit te zeggen: mankeer je iets aan je lichaam, dan ga je naar de dokter, heb je iets aan je geest, dan ga je naar de psycholoog, psychiater en voor je zielenheil kun je naar de dominee.

Marcus noemt die drie haast in één adem. Hij houdt ze bij elkaar. En Hij genas vele zieken van allerlei kwalen en hij dreef veel demonen uit.

Zo reisde Hij met zijn verkondiging langs hun synagogen, door heel Galilea.

Zo staan alle genezingen in één lijn: de genezing van de schoonmoeder, van de zieken en die van de bezetenen.

Iedereen kan weer opstaan om te doen wat er te doen valt: zij kunnen weer mens zijn, bevrijd van ziekte, naar lichaam of naar geest. Wanneer iemand een ander de hand reikt, dan wordt doorbroken wat mensen terneerdrukt, wat mensen onderdrukt.

Welke betekenis kunnen wij nog in dit gebeuren vinden?

Wij kunnen ons afvragen wat ons in de greep houdt en wat ons afhoudt van echt mens zijn.

Natuurlijk: ziekte van ons lichaam, van onze geest kan onze mogelijkheden beperken. En het is goed als een dokter, een psycholoog, een psychiater, misschien wel een dominee, ons kan helpen om misschien wel beter te worden of ons in en met onze beperkingen op weg te helpen.

Maar misschien is er in dit gebeuren ook nog een diepere laag te vinden.

Jezus vat de vrouw bij de hand. Dat blijkt voldoende om haar te doen opstaan. En misschien had die aanraking in meer dan één opzicht een zeker therapeutisch effect? De koorts had haar verlaten, maar misschien ook wel de angst die zich van haar meester had gemaakt, toen zij gehoord had dat Simon zonder enig overleg en nadenken alles achter zich had gelaten om Jezus te kunnen volgen.

Er lijkt wel sprake van loslaten, iets loslaten uit het verleden, zodat een volgende stap, richting de toekomst gezet kan worden.

Loslaten om een volgende stap te kunnen zetten.

Zo begint het eerste hoofdstuk van Marcus vooral met loslaten, mensen hoeven niet gevangen te blijven zitten in hun verleden.

Vissers laten hun boten achter, laten hun familie los, mensen worden losgemaakt van ziekten en kwade geesten. Een toekomst wordt geopend.

Petrus' schoonmoeder wordt bij de hand gevat, terwijl ze ziek is. En ze staat op en doet wat er te doen valt.

Mensen worden aangeraakt, bij de hand gevat, niet pas als het weer goed met hen gaat, niet pas als de bezetenheid verdwenen is.

Maar juist als ze ziek zijn, juist als ze bezeten zijn, doorbreekt Jezus de grenzen en reikt hun een hand.

De genezingen die Jezus verricht zijn als voortekenen van het Rijk dat komt. Misschien is elke genezing, elke ervaring, elk opstaan van mensen uit het donker van het bestaan, daar een teken van.

En zo kan ook ons doen en laten naar dat komende Rijk verwijzen. Het is er nog niet, maar het zal komen.

Ons wordt nù de hand gereikt,
want voor ieder van ons is een plaats aan de tafel...

(lied 388)

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger